

**90 LET TRANSFERU STAVEB
DO VALAŠSKÉHO MUZEA V PŘÍRODĚ**

PRAMENY

- **Archiv musejního spolku v Rožnově p. R., dobový tisk**
- **Fotodokumentace**
- **Zápisy z jednání skupiny pro dostavbu, plány práce VMP**
- **Stavební deníky VMP**
- **Archiv stavebně-technické dokumentace VMP**

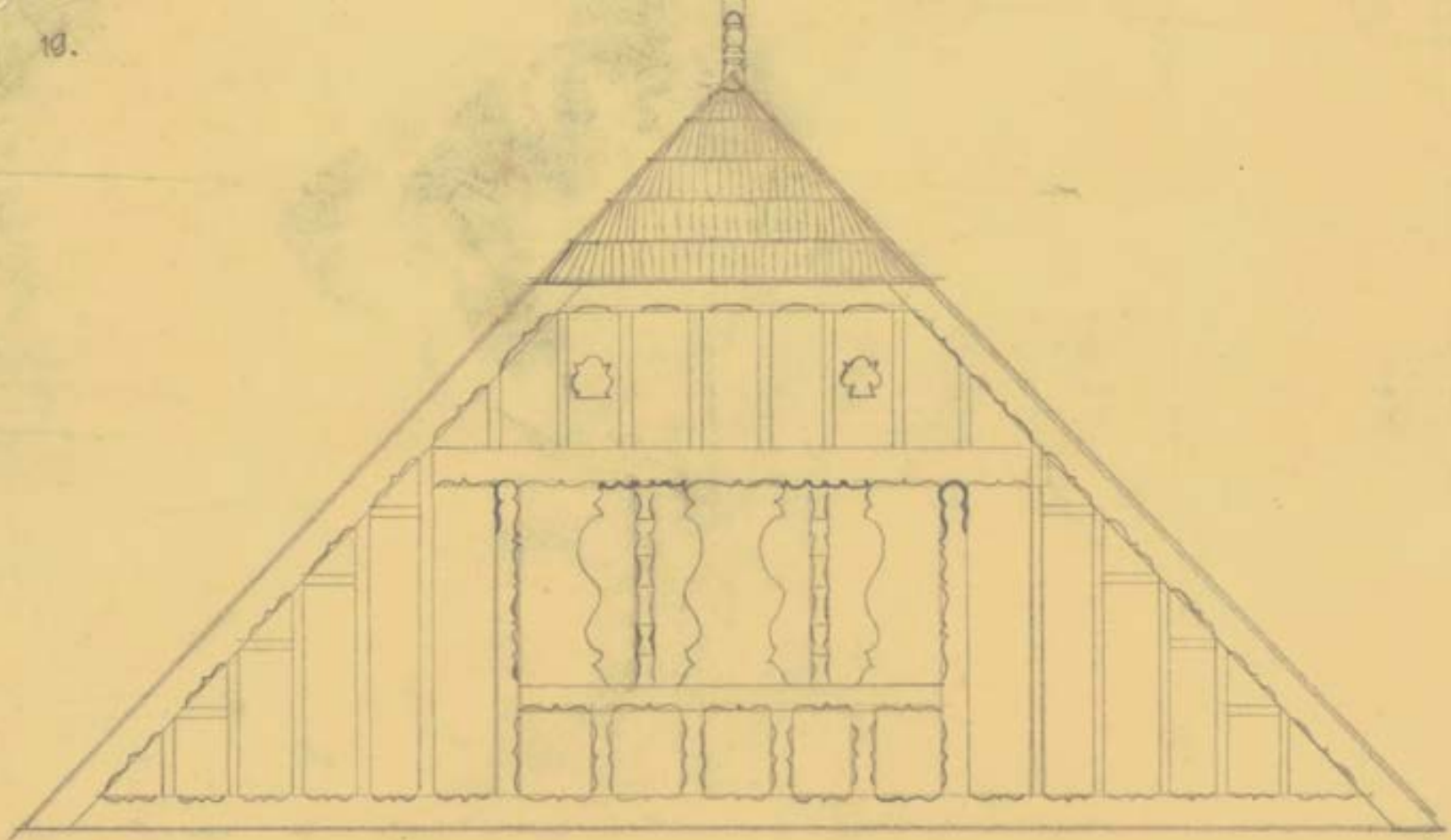

Kámel
1913.

Zájem o starou rožnovskou radnici
• Měřítko authenticity, originality při transferu

Průřez obrovský štít na radnici

Návrh štítu na radnici
v původním stavu
1:10 1-048-0205/13

Obec Rožnovská „Rovněž darovala starou dřevěnou radnici, která jest onou typickou valašskou chalupou, tvořící střed musea, ovšem zbavena hyzdících přístavek z pozdějších dob, zrekonstruována a doplněna typickými detaily. Bude buď převezena aneb v původním stavu napodobena.“ (1912)

Rožnov p. Radhoštěm léčební místo,
— stará radnice. Lieu climatique
à Moravie, — vieux hôtel de ville.
Rožnau a. R., Kurort in Mähren
Altes Rathaus

„Výbor shlédl nově upravenou „Valašskou rožnovskou jizbu“ ve staré radnici: byly provedeny práce, škrabání vápenného nátěru, dřevěného povalu a nátěr jeho fermeží, zasazení velkého středního trámu, jeho podepření profilovaným a malovaným sloupem, vymalování jizby /stěn/ valašskou ornamentikou. Obec rožnovská darovala jedno uměle kované železné rameno k nešení štítu do náměstí s nápisem „MUSEJNÍ SPOLEK – ROŽNOVSKÁ JIZBA“.

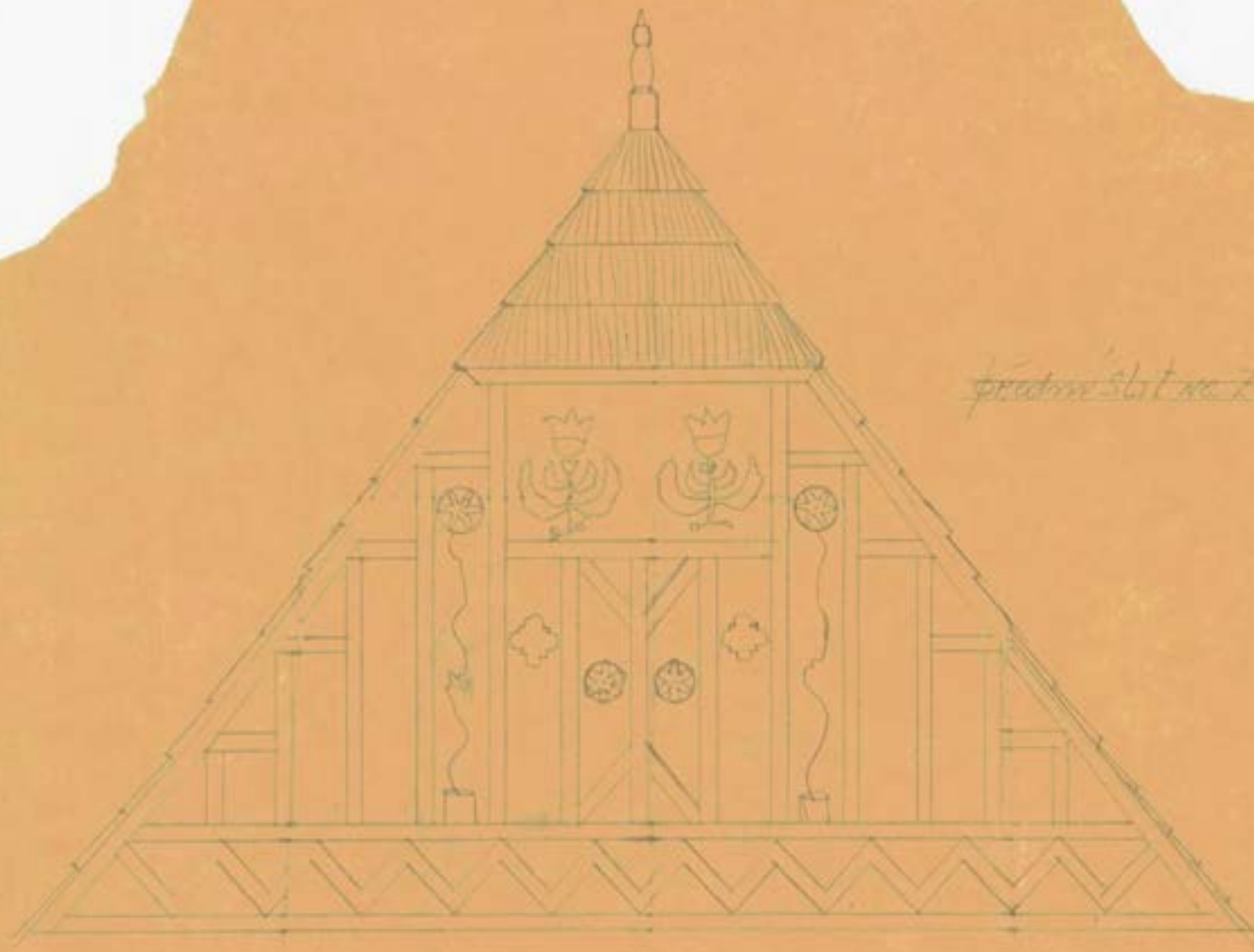
„Projednáno podrobně rozebrání a odvezení staré radnice z náměstí do parku povozníkem p. Tomkem. Započne se po velikonočních svátcích ve středu. Zvolen stavební odbor z pp. Františka Bayera stavitele, Bertholda Šídly, Čeňka Maňáka a Josefa Kramoliše /stolaře/, který bude všechny práce řídit.“

„Toto sběratelství chalup jest práce plná zdánlivé beznadějnosti a pochybnosti. Dokud tyto vetché a zanedbané objekty stojí, způsobují musejním konservátorům potěšení a živý zájem. Přikročí-li se k jejich rozebrání, octne se konservátor a rekonstruktor před hromadou vetchého a klamně bezcenného materiálu a v neutěšené pochybnosti. Máme však své zkušenosti: víte se pamatovat, jak vypadaly stará radnice, Billova chalupa, Valašská hospoda a zvonice z Horní Lidče po rozebrání. Byly to hromady ssutin, prachu a rumu, předmět posměchu lidí, neznajících ideovou a historickou cenu zanikajících lidových památek. Nás hromady ssutin neklamaly: naši tesaři dali s chvályhodnou trpělivostí zase vše rekonstrukcí do takového pořádku, že dnes zmíněné objekty jsou předmětem zájmu odborníků a stovek a stovek Museum v přírodě navštěvujících turistů.“ (1929)

21.

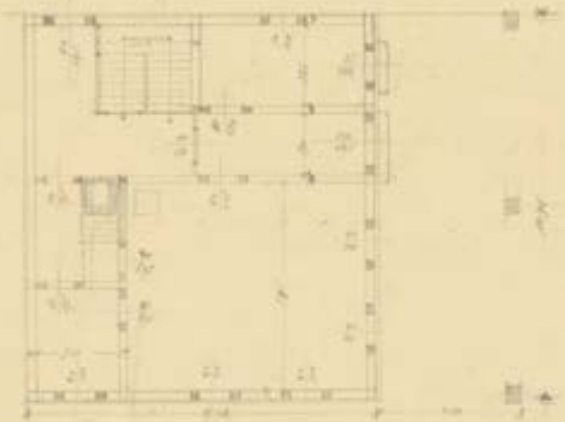
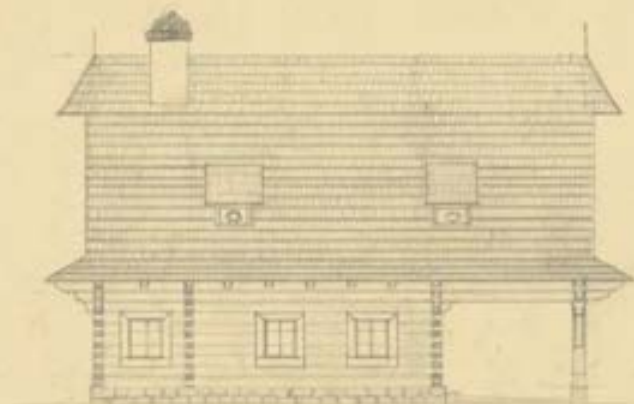

Přední štít na Zámecké chalupě

„Jelikož chalupu Vojkůvkovu nelze získat, aspoň ne za přijatelný obnos, hodláme příležitostně zakoupit valašskou chalupu obvyklého slohu se zachovalým a řádně konstruovaným srubem, jejíž štít bychom předělali dle štítu Vojkůvkova.“ (1929)

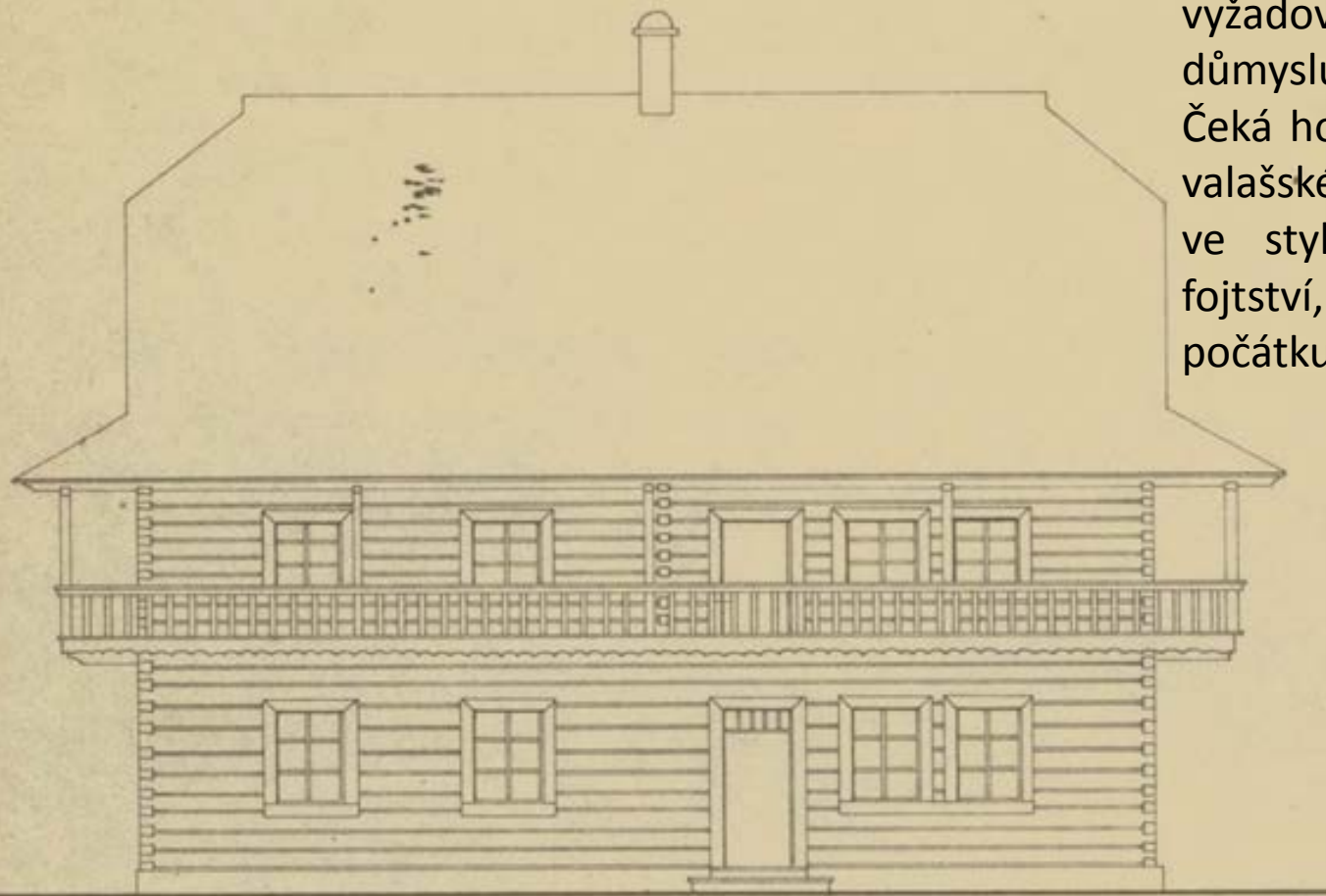
Přední štít na Zámecké chalupě
(valašské slohu a příměsí)
v Růžovicích
1. 12. 1929
J.P.

1-048-8286/14

„Tuto chalupu nelze podceňovati: má pěkné proporce, zajímavou konstrukci a budou-li dosud obedněné sloupy nahrazeny sloupy původní formy, vynikne ve skupenství musejních budov její zajímavost.“ (1929)

Bohumír Jaroněk píše Michalu Fabiánovi (Bayer & Barabáš): „Dosavadní budovy Musea v přírodě jsou sice rekonstrukce originálů staveb, převezených z různých míst valašského kraje, leč tato práce rekonstruktivní vyžadovala rozvahy, paměti a důmyslu i znalost tradic řemesla. Čeká ho však i práce novostavby: valašského Zemědělského musea ve stylu patrového dřevěného fojtství, které bude budováno na počátku příštího roku.“ (1929)

pohled přední

„Materielní cenu Valašská hospoda valnou nemá, je velmi stará, ale bude-li postavena do prostředí Musea v přírodě, vynikne její charakter a stane se skutečnou památkou dávného rožnovského svérázu. Zejména jí velmi prospěje, bude-li papírová dehtovaná střecha nahrazena šindelem.“ (1928)

„Nejnákladnější byla rekonstrukce „valašské hospody“ z r. 1660. Byla rozebrána a 190 fůrami převezena do musea v přírodě. Její rekonstrukcí bylo po 3 měsíce zaměstnáno 10 zkušených valašských tesařů, jelikož pro vetčnost některých částí muselo se pracovat velmi opatrně.“ (1928)

ROŽNOV pod RADH.

- „Do všech 5 jizeb potřebujeme starosvětská kachlová kamna. Žádáme majitele takových kamen, aby je musejnímu spolku darovali aneb nabídli ke koupi.“ (1927)
- Příspěvek „...věcným darem (stavební dříví, prkna, latě, kámen, cihly, písek, potažní práce, šindel), starožitnosti, neb peněžitým obnosem...“
- Dotaz na ochranu dřeva před červotočem na Technické museum Československé (1930)

- 50./60. léta – příprava rozšíření VMP (KSPPOP Brno, ONV Vsetín)
- Kontakt s institucemi (Drevársky výskumný ústav, Výzkumný ústav dřevařský, Archeologický ústav ČSAV, SNM, L. Losos)
- 1962/1965 – Komise pro dostavbu VMP, Vědecká rada VMP (Johnová, Vařeka, Baláš, Štika, Kunz, Nováková, Koula, Dostál, Kurial)

Výstavbu muzea bude „prozatím prováděti JZD Velké Karlovice, v pozdější době odborná skupina stavebního podniku nebo komunálních služeb případně skupina řízená přímo ONV.“

„Po schůzi se kromě těch, kteří již museli se vzdálit, účastníci odebrali na místo, kde bylo vytýčeno a tyčemi označeno místo, na němž bude stavěna usedlost z Miloňova. Protože je nesoulad mezi nákresy s. Holčáka a jeho poznámkami zjistí si s. Holčák znovu na místě, kde chalupa stávala, zda sklon svahu je 115 cm, na 13 m, jak ukazuje nekótovaný nákres jeho, nebo 185 cm, jak by měl být podle jeho poznámek. Ani v tomto případě není třeba měnit staveniště, jen stavbu o něco níže posunout na prudší svah. Spád je však nutno přesně dodržet, neboť ve sparách takový rozdíl nelze vyrovnat a zužování trámů, již na hromady na staveniště svezených, nelze zjistit.“

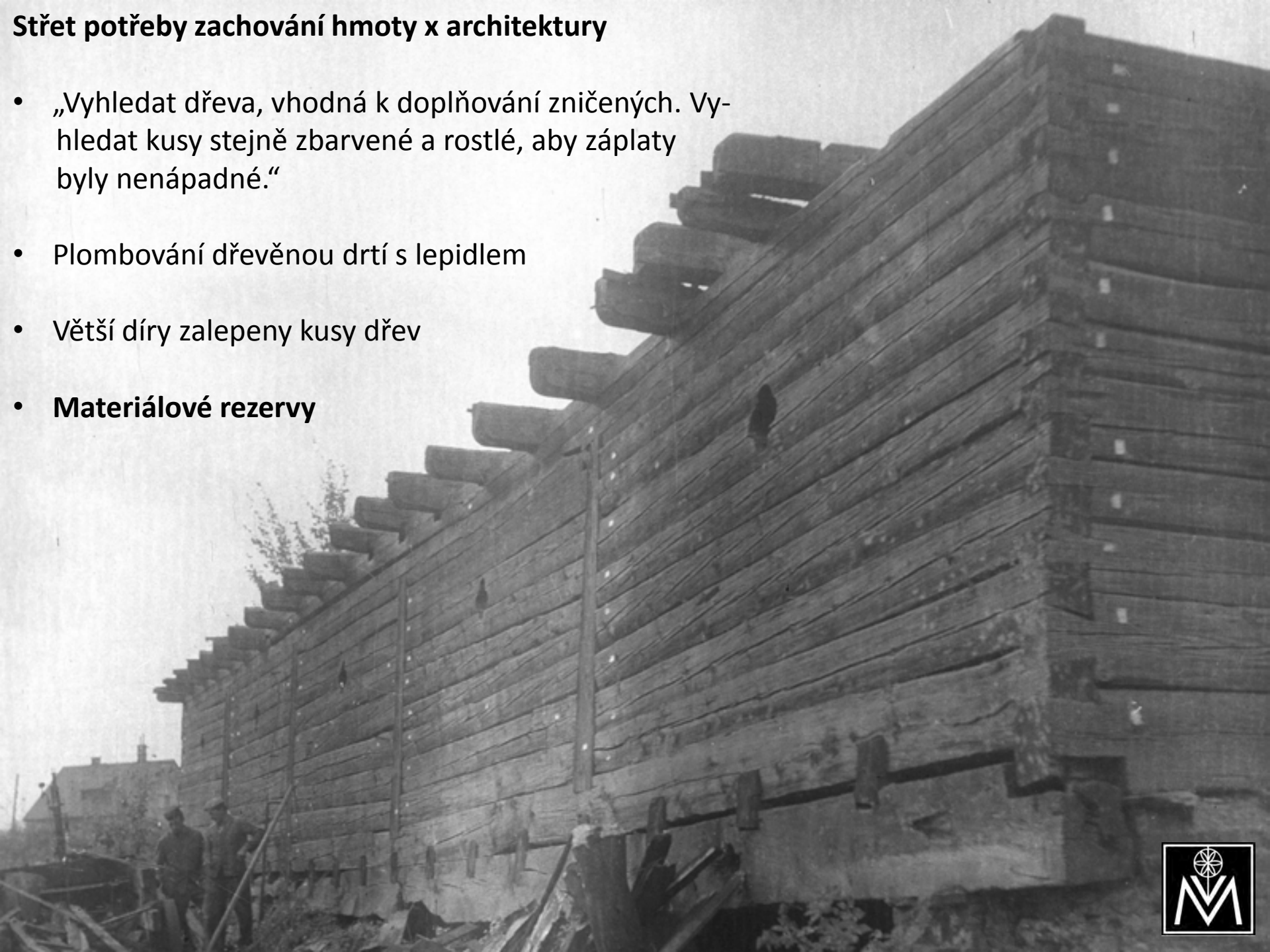

„U objektů, které budou svezeny, je nutno zjistit, zda jsou zaměřeny. Jinak zaměření provedou technici muzea. Po dobu zaměřování se budou věnovat pouze těmto úkolům a úkolům se zaměřováním spojeným, aby bylo možné vyčíslit, kolik času si tyto práce vyžádají. Každý objekt bude mít nutně zprávu, která bude líčit pracovní postupy od rozebrání po postavení.“

Ludvík Holčák měl provádět „jednoduchou dokumentaci v měřítku 1:100 t.j. půdorys přízemí a krovů, příčného a podélného řezu s vyznačením způsobu číslování trámu.“

Střet potřeby zachování hmoty x architektury

- „Vyhledat dřeva, vhodná k doplňování zničených. Vyhledat kusy stejně zbarvené a rostlé, aby záplaty byly nenápadné.“
- Plombování dřevěnou drtí s lepidlem
- Větší díry zalepeny kusy dřev
- **Materiálové rezervy**

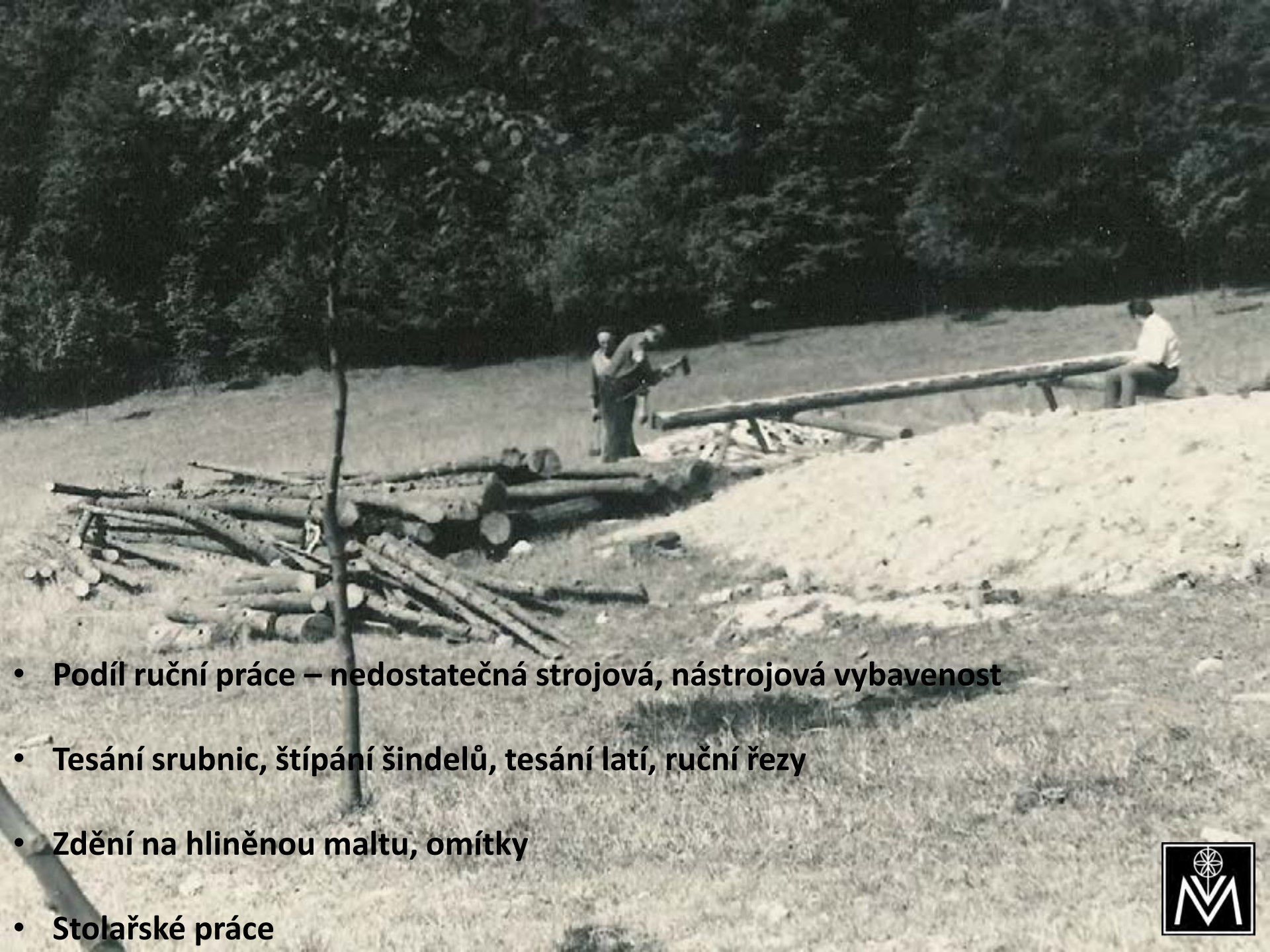

- Mechanická očista
- Impregnační koryto (bifluorid amonný/pentachlorfenolát sodný)
- Patinování karbolinem, mořidly, směsi
- Provizorní přístřešky/plánované prostorné sklady pro záchranný skanzen
- Študlov č. 70 - 1963/1971, Lužná č. 28 -1959/1965

- Podíl ruční práce – nedostatečná strojová, nástrojová vybavenost
- Tesání srubnic, štípání šindelů, tesání latí, ruční řezy
- Zdění na hliněnou maltu, omítky
- Stolařské práce

- Důslednost především na autenticitu srubu
- Krytina – šindel x došek, lepenka, opravy, průmyslové krytiny
- Doplnování charakteristických prvků – náspa, kamenný komín, starší typ topeniště

1925 – srub/sloupková konstrukce/provizorní krov

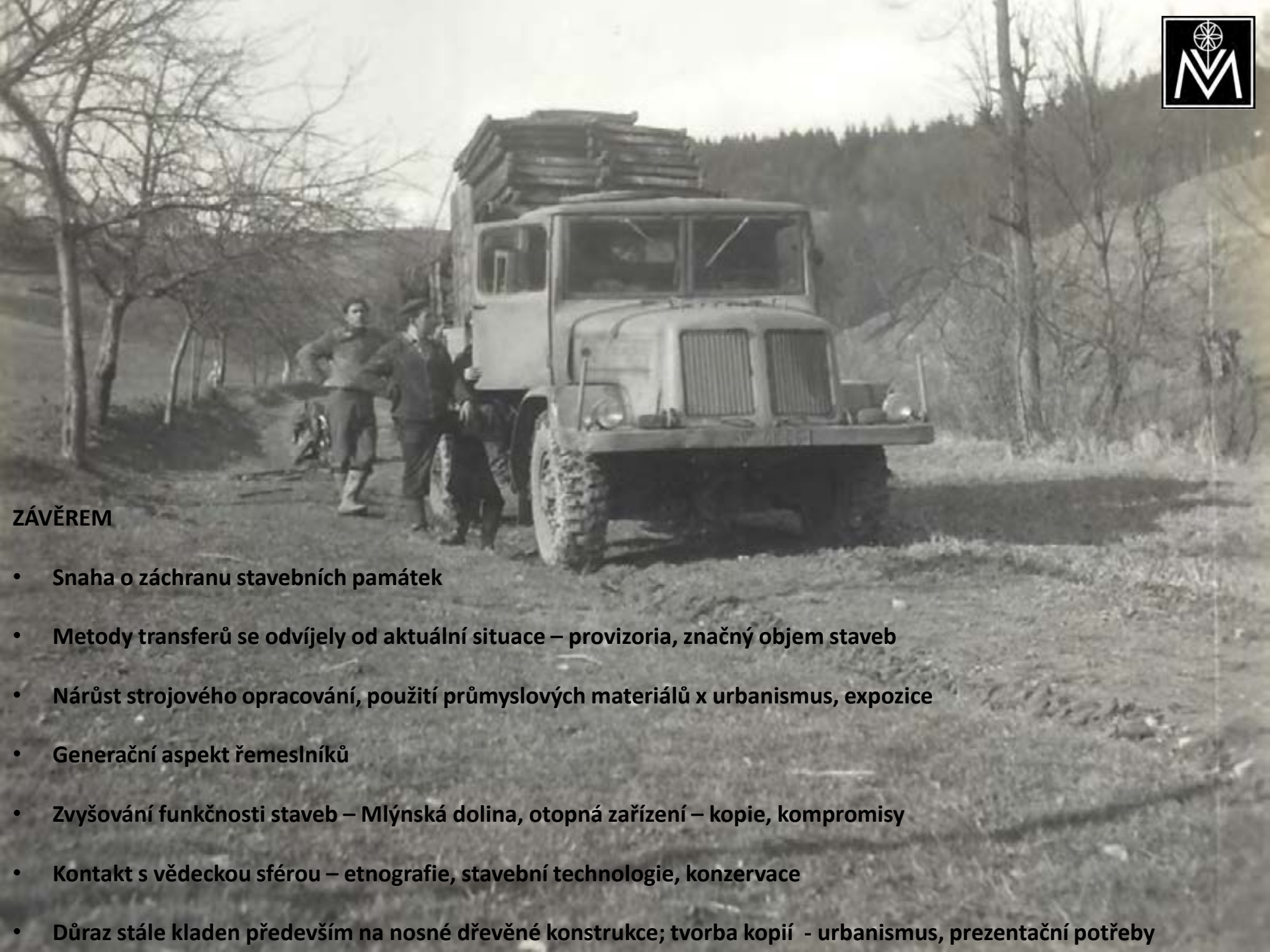
1966 – potřeba opravy

1975 – generální rekonstrukce – rekonstrukce topenišť, roubení, krov

2013 – rekonstrukce – problémy přístupu

* Průběžně dílčí opravy

ZÁVĚREM

- Snaha o záchranu stavebních památek
- Metody transferů se odvíjely od aktuální situace – provizoria, značný objem staveb
- Nárůst strojového opracování, použití průmyslových materiálů x urbanismus, expozice
- Generační aspekt řemeslníků
- Zvyšování funkčnosti staveb – Mlýnská dolina, otopná zařízení – kopie, kompromisy
- Kontakt s vědeckou sférou – etnografie, stavební technologie, konzervace
- Důraz stále kladen především na nosné dřevěné konstrukce; tvorba kopií - urbanismus, prezentační potřeby